

SYNSPUNKT

Innbyggerne i Maaloula er av de siste som snakker aramaisk slik Jesus talte i sin tid. Fjellandsbyen i al-Qalamoun-fjellene i Syria huser flere kirker og to viktige klostre. Og en dyp smerte.

Minoriteter på retur i Syria

EINAR TJELLE
internasjonal direktør i
Kirkerådet/Mellomkirkelig råd

For knappe ti år siden ble landsbyen utsatt for både bomber og grove overgrep fra terrorgruppa IS og andre grupperinger under krigen. IS drepte brutalt 27 av landsbyens kristne som ikke ville fornekte sin kristne tro. Møte med gjenlevende i Syria har gjort sterkt inntrykk på meg, etter et besøk nylig.

Krigen har tatt livet av hundretusener. Halvparten av befolkningen er på flukt, dels internt, dels til naboland som Libanon som har tatt imot svært mange. Norske lokalsamfunn har også tatt imot syriske flyktninger siden krigen begynte i 2011.

Den kristne befolkningen er betydelig redusert. For krigen var det knappe to millioner kristne. Nå er det kanskje ikke mer enn 700.000 igjen. Dette er dessverre en trend vi ser i mange land i Midtøsten. Krig og konflikt går hardt ut over minoritetene.

Det er Fader Melitios som har invitert meg til Syria. Han er lederen av Den gresk-ortodokse kirkens diakonale grein. Han kommer fra Maaloula og snakker flytende aramaisk.

Han forteller om at IS holdt landsbyen i et jerngrep i nesten et år. Det gresk-ortodokse klosteret ble utsatt for store ødeleggelse, både fra IS sine herjinger og fra bombingene.

Terroristene brente, stjal og ødela en mengde ikoner og andre hellige gjenstander. Jeg får se både utbrente ikonostas og ikoner som IS har fleret opp eller skåret ut ansiktene av. Det er brutalt å se.

En av nonnene jeg møter ble kidnappet av IS i ti måneder. De var til sammen tretten. Ni av dem er tilbake i klosteret som i dag er gjenoppbygget. Men sårene er tydelige.

De indre traumene er ikke like lett å få øye på. Mange familier i landsbyen har mistet en av sine kjære.

Nonnene lar seg inspirere av sin egen kvinnelige martyrt, disipelen St. Thekla. Hun var ifølge

SYRIA: Einar Tjelle sammen med en syrisk nonne.

Foto: Privat

denne ortodokse kirkens tradisjonen en modig ung kvinne som ble overbevist av Paulus sin forkynnelse av evangeliet.

Hun kom til tro, men ble utsatt for forfølgelse fra sine egne. På mirakuløst vis ble hun reddet igjen og igjen.

En liten kjøretur unna ligger Saidnayaklosteret. Dette klosteret er tilegnet Maria, Jesu mor, og er nok enda mer kjent.

For mange pilegrimer var dette klosteret en god nummer to

etter Jerusalem. Abbedissen Fevronia er en myndig dame med et stort bispekors rundt halsen.

Hun leder klosteret med over femti nonner. Fevronia forteller meg om den gode tradisjonen på å leve sammen i fred, kristne, muslimer og jøder. – Krigen ødela, men fredelig sameksistens må vi kjempe for, sier hun.

Jeg så både kristne og muslimer i klosteret denne dagen, men de få jødene som holdt til her har nok på grunn av krigen flyktet helt ut av Syria i dag. Dessuten er det knapt pilegrimer fra andre land. Før krigen og alle sanksjonene var det yrende liv her, blir jeg fortalt.

- Vi tilhører samme kropp, sier Fevronia. – Vår lidelse er en del av Jesu lidelse. Vår kristne tro er nettopp for vanskelige tider. Jesu oppstandelse forener oss på tvers og gir håp, sier hun.

- Det har vært lyset i vårt liv, gjennom 1600 år her, sier den gamle nonnen med overbevisning.

Krig og konflikt er dårlig nytt for minoriteter. Med de store flyktningestrommene ut av Syria er også antallet kristne i landet sunket betraktelig.

IS før også brutalt fram mot jesidier nord i Syria, shia-muslimer og muslimer flest. IS forsøkte å betale lokale muslimer for å drepe kristne, men som fredsomme naboer av de kristne i Maaloula klarte de å sno seg unna det uhyrlige presset fra terroristene.

Om de heter Jomfru Maria, St. Thekla, eller Fevronia, så var og er det noen sterke kvinner som gir håp. Kvinnene er det som er limet i kirkene i Syria, men som også ofte er mest utsatt. Seksuelle overgrep har økt betydelig under konflikten.

Kirkens Nødhjelp og Den gresk-ortodokse hjelpeorganisasjonen GOPA DEDR samarbeider om og prioriterer nettopp arbeid mot kjønnsbasert vold for utsatte grupper. Arbeidet ledes av dyktige kvinner.

Jesidier bør fremdeles i telt-

leirer flere steder i Syria. I nabolandet i Irak, fikk jesidi-kvinnen Nadia Murad fredsprisen i nabolandet Irak for få år tilbake, nettopp for sin uredde kamp mot seksuelle overgrep.

For få måneder siden skjedde dessuten et gjennombrudd i Irak for landets minoriteter, igjen med Kirkens Nødhjelps viktige bidrag. Iraks president anerkjente offentlig religiøse minoriteters eksistens og utsatte situasjon, så vel som deres rett til likeverdige statsborgerskap i landet. Det er et historisk framskritt for trosfriheten og religiøse minoriteter i landet.

Mer oppmerksomhet på trosfrihet trengs også i Syria. Landet har lange tradisjoner for godt naboskap mellom ulike minoriteter og etniske grupper.

Krig, terrorisme, og nå sanksjoner og hyperinflasjon, gjør det krevende for Syrias gjenlevende befolkning. Og særlig utsatt er kristne og andre minoriteter. De trenger alle forbønn og solidaritet.